

Láthatóvá válni...

100 éves a Bolgár Iskola

Kétnapos ünnepséggel – szeptember 28-29-én – ért véget a *budapesti Bolgár Iskola* jubileumi éve. Február 25-én kezdődött – ugyanazon a napon, amikor annak idején, 1918-ban megkezdte a tevékenységét. Tizenhét gyerek lépte át akkor a Lónyay utca 4. sz. alatti iskolaépület kapuját, ami történelmi tettnek bizonyult, egy immár évszázados hagyomány kezdetét jelentette. Az intézmény létrejöttét az Ivan *Sztojanovics*, akkori főkonzul által képviselt bolgár állam és a főváros vezetése egyaránt támogatta: engedélyezte az iskolaalapítást, illetve osztálytermet biztosított számára a községi elemi iskolában. Az évszázados tevékenység alapjait az iskola első tanára, Konsztantin *Szpirov* és *Szimov* atya (világi nevén Vangel *Szimov Razumov*, a későbbi Borisz *Nevroko-pi mitropolita – a szerk.*) fektették le. Az iskola történetét további fontos nevek is fémjelzik: Ivan *Milevé*, aki a 30-40-es években igazi kulturális intézménnyé alakította könyvtárral és népi egyetemmel, vagy Mihail *Fridmanov* igazgatóé, aki a második világháború után megújította az iskolát, kiemelt figyelmet fordítva a nyelvtudás szintjére, kiegészítő kurzusokat szervezve, tankönyveket és segédanyagokat írva. A bolgár közösségnek más tekintetben is tevékeny tagja volt. A Bolgár Művelődési Ház létrehozásából is kivette a részét, úgy a felépítésében, mint kulturális központtá tételében érdemeket szerzett. Tevékenységére ez év szeptember 28-áig a feledés homálya borult. Az évforduló tiszteletére rendezett konferencián dédunokája, Petar *Mihajlov* ismertette életét és munkásságát. A hallottak komoly érdeklődést keltettek és ösztönzést jelentenek az iskola múltjának beható tanulmányozására.

A konferenciára, amely Kraszimir *Valcsev* bolgár oktatás- és tudományügyi miniszter védnökségével került megrendezésre, több külföldi bolgár iskolából érkeztek pedagógusok. Társ szervezőnk a Határon Túli Bolgár Iskolák Szövetsége volt, melyet Londonból, Chicagóból és Bécsből érkezett igazgatótanácsi tagok képviseltek. A dublini és párizsi iskolákból velünk voltak Erasmus-partnereink, akikkel két éven keresztül dolgoztunk együtt, de érkeztek barátaink a párizsi, ciprusi, salzburgi és linzi bolgár iskolákból is. A megjelentek között voltak a tanárképzést végző bolgár egyetemek, a bolgár média (az *Az Buki* című újság és a *Radio Tatkovina*), valamint a helyi közösség képviselői. Az *Az Buki* főszerkesztője, Nadja *Kantareva-Baruh* az újság rendkívüli szá-

mával érkezett, melyben négy oldalt szenteltek a budapesti bolgár iskolának. Ünnepségünket megtisztelte jelenlétével Tanya *Mihajlova*, bolgár oktatás- és tudományügyi miniszterhelyettes is, aki mindkét napon elmaradhatatlan részese volt valamennyi fórumnak, az ünnep minden pillanatának. *Kraszlán István*, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési Nemzetiségi Főosztályának vezetője révén a magyar kormány is képviseltette magát.

De mielőtt rátérnénk a konferenciára, tekintsük át a jubileumi év eseményeit! A századik évforduló a gyerekeket, tanárokat és szülőket egyaránt mozgatta. Tanulóink közel hetven százaléka kapcsolódott a jubileum alkalmából kiírt számos pályázat valamelyikéhez. Első alkalommal indultak a nemzetiségi iskolák számára kiírt bolgár nyelvi tanulmányi versenyen, és remekül helytálltak. Jövőre – kérésünkre – bolgár nyelv és irodalom, illetve bolgár népismeret tantárgyból (szintén első ízben) részt veszünk majd az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen is. Öt tanulóink emelt szintű érettségit tett az idén, kiváló eredménnyel. A Határon Túli Bolgár Állami Hivatala által szervezett Sztefan *Gecsev* Irodalmi Pályázaton a tizenöt éves diákunk, Raja *Szpaszova* a 15-18 évesek korosztálya különdíjában részesült. Tanulóink rendszeresen nyernek díjakat a határon túli bolgárok „Bolgár gyerek vagyok” fesztiválján is. 2018. november 9-11. között már tizedik alkalommal kerül erre sor Szófiában. Díjazottainkkal mi is részt veszünk az eseményen. Először szerveztünk egyhetes tanulmányi táborot Bulgáriába, ami e tanévtől kezdve az iskola mindenkorai éves programjának szerves része lesz, hogy a gyerekek megismerkedhessenek Bulgária különböző tájegységeivel. Zalaváron is (azon a helyen, ahol missziója során egykor *Cirill* és *Metód* tartózkodott) megkezdődött a bolgár nyelvoktatás – idén szakkör formájában, a jövő tanévtől rendszeres oktatás keretében, első osztálytól kezdve. Halászteleki telephelyünkön második csoportot indítottunk. Megszületett az iskola honlapja, a www.bolgariskola.hu, ami rendszeresen tájékoztat eseménydús életünkről.

Mindezen izgalmas eseményeket és eredményeket megkíséreltük bemutatni a világ különböző tájairól érkező vendégeinknek is. A konferencia első részét az iskola múltjának, jelenének és jövőjének szenteltük. Petar *Mihajlov* már említett előadásán túl *dr. Dancso* Muszev az iskola kezdetektől mind-

maig különleges státuszáról beszélt, majd a múltból erőt merítve merész tervekkel vázolt fel az iskola jövőjével kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy az intézmény jövője az egész közösség elkövetkező sorsát is magában hordozza.

A második részben mindenképp módszertani kérdéseket vitattunk meg az anyanyelv és kultúra határon túli oktatásával, s korunk interaktivitást lehetővé tevő oktatástechnikai eszközeinek felhasználásával kapcsolatban. Tanáraink bemutatták az interaktív tábla saját tankönyvekkel való használatában, valamint azon elektronikus játékok során szerzett tapasztalataikat, amikben a tanulók mindig szívesen vesznek részt. A Bolgár Tudományos Akadémia Irodalmi Intézetének igazgatója online projekteket ismertetett, melyek forrásai szabadon felhasználhatók az irodalomoktatásban.

A Budapesten készült bolgár nyelv és népismeret tankönyvek évek óta érdeklődésre tartanak számot a határon túli bolgár iskolákban dolgozó kollégák körében is. E kiadványok iskolánk igazi büszkeségei, annál is inkább, mert legnagyobb részben tanáraink munkái. Tankönyveink iránt ismételt érdeklődést mutat a bolgár Oktatás- és Tudományügyi Minisztérium is.

Az eseménydús nap a „Bolgárok külföldön – oly közel, mégis oly távol” című gyűjtemény bemutatójával ért véget. E kötet külföldön élő bolgárok írásaiból válogat. Mivel a szerzők egy része oktatással foglalkozik, közülük többen is ott ültek a közönség soraiban. A gyűjteményt annak recenzense, Nikolaj Nenov professzor úr mutatta be, aki Budapest példájából kiindulva a következőket mondta: „Az örökség nem föld, nem is ház. Az örökség a választás egy formája, a múlt megbecsülése. Mély benyomást tettek rám a táblák a magyarországi iskola bejáratánál: mind olyan bolgároké, akik intézményekben egyesültek. Mert tőlünk függ, hogy láthatók vagyunk-e.”

A szombati nap az első bolgár iskolának otthont adó Lónyay utca 4. szám alatti épület homlokzatán elhelyezett emléktábla leleplezésével kezdődött. A megszólalók itt ismét emlékeztettek arra az igyekezetre, amit a bolgár és a magyar hatóságok tanúsítottak – s tanúsítanak a mai napig – támogatva a bolgár közösségnek a saját oktatás megteremtésére és működtetésére irányuló törekvéseit.

Az emléktábla-avatással egy időben a Bajza utcai épületben már gyülekezni kezdtek az iskola volt diákjai és tanárai. Rendkívül megindító találkozó volt ez, mely régi emlékeket ébresztett. A helyreállított egykori iskolacsengő hangja újra összehívta az iskolatársakat és pedagógusokat, akik között voltak, akik évek óta nem lépték át az épület küszöbét. Mindenki ismerősöket keresett a jelenlévők között, az iskola albumaiban s tablóin, és ha felismerte egykori barátait, nagy volt az öröm. Bejárták az emeletet, felidéztek, hol volt az osztálytermük, az ágyuk a hálóteremben, s visszaemlékeztek kedvenc tanáraikra, az izgalmas iskolai és diákotthoni pillanatokra, a gyerekesínyekre.

Az eseménysorozat fénypontja az ünnepi koncert volt. Az iskolaigazgató bevezető szavai után Tanya Mihajlova oktatás- és tudományügyi miniszterhelyettes vette át a szót, hogy meleg szavakkal köszöntse a jelenlévőket. Dr. Dancso Muszev személyében és szavaiban az iskola története és alapeszméje testesül meg, hiszen egykori diákként ma nem csupán a fenntartó szervezet elnöke, hanem három gyermek édesapja, akik mind az iskola tanulói.

A műsort a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola versmondóinak előadása indította el, akik az iskola történetét mesélték el ilyen formában 1918-tól napjainkig. Utánuk iskolánk száz diákja lépett a színpadra, hogy elénekelje a jubileumi himnuszt, amit külön erre az alkalomra írt a nagy bolgár zeneszerző, Hajgasod Agaszjan és a híres költő, Nadezsda Zaharieva. Ez jelentette az ünnepség érzelmi csúcspontját. Iskolánk száz tanulóval lépett be második évszázadába, egyszerre ápolva a hagyományokat és folyamatosan megújulva. A száz esztendeje megkezdett munka ma is megtalálja támogatóit és folytatóit. Mi mást is kívánhatnánk magunknak, mint azt hogy az intézmény – ahogy az iskola himnusza fogalmaz – „... százszor száz év múlva is bolgár gyerekek énekétől legyen hangos”.

Kjoszeva Szvetla
Kovács Gergely Lajos fordítása

